

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
GRAFIČKI FAKULTET ZAGREB**

ZAVRŠNI RAD

Mara Šaćić

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
GRAFIČKI FAKULTET ZAGREB

Smjer: dizajn grafičkih proizvoda

ZAVRŠNI RAD
IZRAŽAVANJE KROZ FOTOGRAFIJU

Mentor:

izv. prof. dr. sc. Miroslav Mikota

Student:

Mara Šaćić

Zagreb, 2022.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU

GRAFIČKI FAKULTET

Getaldićeva 2

Zagreb, 12. 9. 2022.

Temeljem podnijetog zahtjeva za prijavu teme završnog rada izdaje se

RJEŠENJE

kojim se studentu/ici Mari Šačić, JMBAG 0128064658, sukladno čl. 5. st. 5. Pravilnika o izradi i obrani završnog rada od 13.02.2012. godine, odobrava izrada završnog rada, pod naslovom: Izražavanje kroz fotografiju, pod mentorstvom izv. prof. dr. sc. Miroslava Mikote.

Sukladno čl. 9. st. 1. Pravilnika o izradi i obrani završnog rada od 13.02.2012. godine, Povjerenstvo za nastavu, završne i diplomatske ispite predložilo je ispitno Povjerenstvo kako slijedi:

1. doc. dr. sc. Dragčević Krešimir, predsjednik/ica
2. izv. prof. dr. sc. Mikota Miroslav, mentor/ica
3. doc. dr. sc. Jurečić Denis, član/ica

Prof. dr. sc. Nikola Mrvac

SAŽETAK

Fotografija je glavni, a i najjednostavniji medij izražavanja narednih par desetljeća. Služi za zabilježavanje trenutaka, događaja, emocija i osoba u trenutnim situacijama. Fotografija se već od ranijih doba javlja kao mogući medij izražavanja, ali je tek 1900 ih godina ta ideja bila realizirana.

S obzirom na sadašnjicu i dostupnost fotoaparata na našim mobilnim uređajima veliki broj ljudi se okušalo u fotografiji i pokušalo svoje misli i osjećaje prikazati upravo tom vrstom izražavanja. Ovo istraživanje bavilo se jednom vrstom konceptualne fotografije gdje je model, mlada djevojka dvadesetih godina, uz pomoć fotografa izbacila sve svoje negativne osjećaje, a fotograf je sve emocije zabilježio pomoću fotoaparata.

Krajnji rezultat cjelokupnog istraživanja bilo je to da se fotografijom za razliku od svih drugih medija izražavanja najlakše i najbolje prikazuje realna situacija i prave emocije koje osoba osjeća u trenutku kada stoji pred fotoaparatom. Također smo zaključili da je fotografija najjednostavniji, najželjensiji i najbolji medij za izražavanje kod svih ljudi jer ne zahtijeva veliko predznanje već dovoljno mašte i oko za primijetiti nešto ili nekoga tko ili što u drugima također može izazvati emocije neke vrste.

Ključne riječi:

Medij izražavanja, fotografija, fotoaparat, emocije.

SADRŽAJ

1. UVOD	1
1.1 Općenito o fotografiji.....	1
1.2 Upoznavanje sa fotografijom kao medijem izražavanja.....	1
2. SADRŽAJ	2
2.1 Povijest fotografije.....	2
2.2 Moderna fotografija.....	10
2.3 Fotografija danas.....	15
3. PRAKTIČNI DIO	16
3.1 Fotografija kao medij izražavanja.....	16
4. ZAKLJUČAK	25
5. LITERATURA	26
6. POPIS SLIKA	27

1. UVOD

1.1 Općenito o fotografiji

Fotografija (foto- + -grafija), postupak dobivanja trajne slike objekta djelovanjem elektromagnetskoga zračenja (najčešće svjetlosti, tj. vidljivog dijela spektra) na fotoosjetljivu podlogu; također i pojedinačna slika dobivena tim postupkom. [1]

Fotografija ili drugim nazivom svjetlopis (riječ svjetlopis koristi se kao domaća riječ za stranu riječ "fotografija" je vrsta digitalnog ili kemijskog zapisivanja trenutka iz stvarnosti na određenoj vrsti materijala koji je fotoosjetljiv uz pomoć svjetlosti.

Fotografija spada pod vizualnu umjetnost gdje je fotograf autor umjetničkog djela, a njegov medij je fotoaparat.

Fotografija nastaje uz pomoć leće i svjetla koji u zajedničkom radu zabilježavaju događaj ili situaciju u stvarnosti i tako prave fotografiju.

Fotografija nije samo jedna vrsta zabilježavanja događaja, osoba i stvari, postoji više vrsta fotografije kao što su: portretna fotografija, umjetnička fotografija, dokumentarna fotografija, fotografija mrtve prirode i slično. [2]

1.2 Upoznavanje sa fotografijom kao medijem izražavanja

Fotografija se kao medij izražavanja koristi već dugi niz godina. U početku je služila za zabilježavanje trenutaka u svakodnevnom životu i ljudi iz okoline da bi se sačuvali uspomene na osobe. Kako su godine prolazile fotografija se sve više razvijala i postala je bitan dio naše svakodnevice. Fotografijom su se kroz godine zabilježavali svi bitni događaji, bitne osobe, revolucije i nova istraživanja. U tom vremenu fotografija nije bila pristupačna svima, dok danas svaka osoba fotografira u prosjeku pet fotografija svakodnevno. Fotografija više ne služi samo za zabilježavanje bitnih trenutaka, već i za izražavanje kao umjetnost. Fotografija je već dugi niz godina bitan i vrlo efikasan medij izražavanja kroz velikog broja fotografa koji svoj život posvećuju cilju da fotografiraju savršenu fotografiju određenog objekta, životinje, osobe i slično. [13]

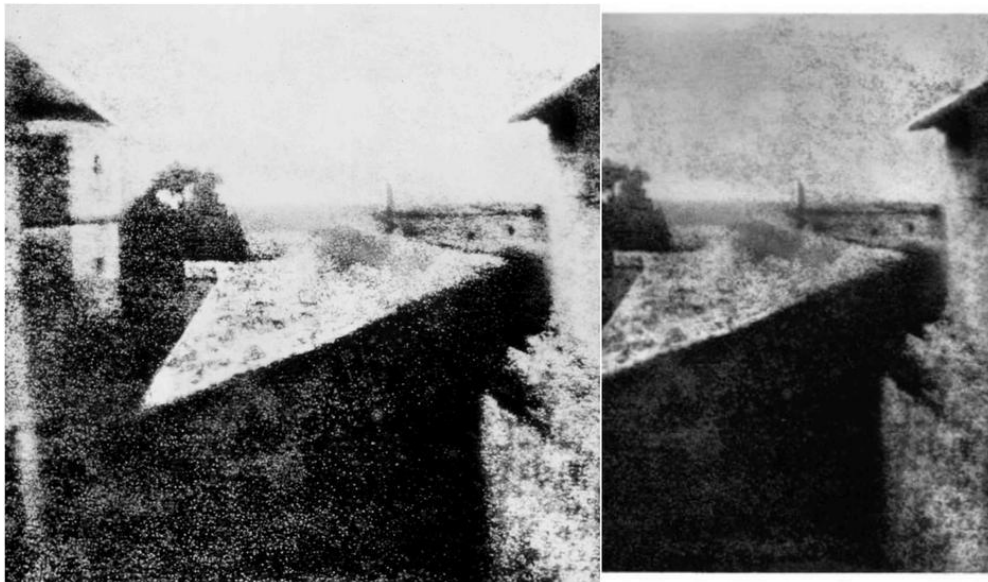
2. SADRŽAJ

2.1 Povijest fotografije

Kada pričamo o civilizaciji i o razvoju društva općenito, pojam zabilježavanja trenutka je uvijek jedan od bitnih stvari. U počecima se to radilo pomoću slika i slikara kojima su trebali mjeseci ili godine za stvaranje slike neke osobe, događaja ili mjesta. S obzirom da je taj način zabilježavanja bio dugotrajan proces, a samim time i limitiran količinom krajnjeg proizvoda počeo je razvoj fotografije. [6]

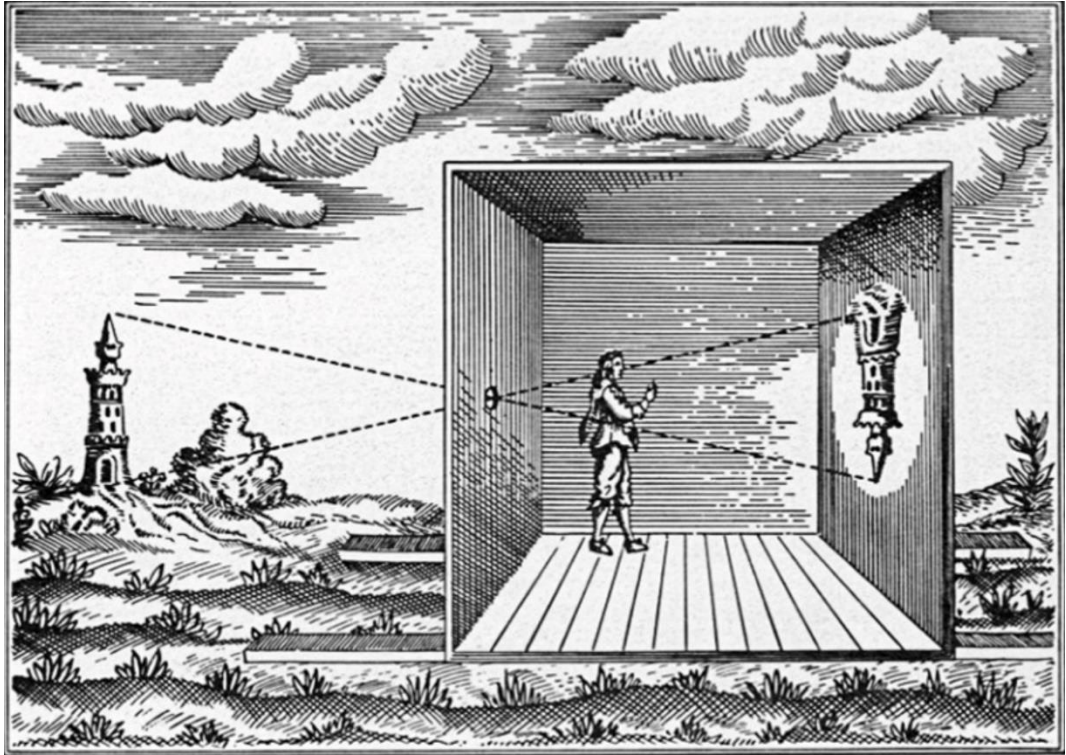
Počeci fotografije nastali su sa takozvanom Camerom Obscurom. To ime dobila je od Leonarda da Vinci-ja koji je spustivši zastor u svojoj sobi vidio da mu se na drugoj strani ocrtala obrnuta ulica koja se inače vidi sa njegovoga prozora. Camera obscura je uređaj koji projicira sliku subjekta na zid ili u mračnu komoru. Poznata je i kao 'zamračena soba' ili 'mračna komora'. Ime je izvedeno iz latinskog izraza camera obscura. [5]

Camera obscura je kutija s reflektirajućom vanjskom površinom. Njegove unutarnje površine su nereflektirajuće i ne mogu reflektirati svjetlost. Da bi se napravila slika, u tamnu komoru mora se postaviti fotoosjetljiva površina. Ova se površina naziva "osjetljivom" jer može osjetiti svjetlost. Zatim se izbuši rupa kroz reflektirajuću vanjsku površinu. Svjetlost izvana ulazi u kutiju kroz rasvjetnu mlaznicu i putuje kroz osjetljivu površinu. Ovo stvara sliku onoga što kamera vidi. Taj tip fotografije koristio se do devetnaestog stoljeća za fotografiranje pejzaža i portreta. [3]

Slika 1: Prva fotografija napravljena fotoaparatom (Camera Obscura)

Izvor: <https://express.24sata.hr/life/ovako-izgleda-najstarija-fotografija-na-svijetu-9042>

Slika2: Nastajanje slike kod Camere Obscure

Izvor: <https://www.matrise.no/2018/07/camera-obscura-and-the-world-of-illusions/>

Slika 3: Camera Obscura

Izvor: <https://mymodernmet.com/camera-obscura/>

Upravo ta nevjerojatno rana fotografija zahtijevala je materijale koji su mijenjali boju kada su bili izloženi svjetlu i uključivali su tamnu komoru. Nažalost, ti su materijali izbledili kada su bili izloženi svjetlu. To je značilo da su prve fotografije morale biti stvorene i sačuvane na način koji nije uključivao izlaganje svjetlosti.

1825. godine taj problem je pokušao riješiti Nicéphore Niepce, tako što je izumio vrstu fotografije koja je zahtijevala višesatnu ekspoziciju i vrlo jako dnevno sunce. Ubrzo se vidjelo da ni ta metoda nije bila dugotrajno rješenje, te je u suradnji sa pariškim slikarem Jacques Daguerreom počeo istraživati neke nove metode. [4]

Slika 4: Nicéphore Niepce

Izvor: https://en.wikipedia.org/wiki/Nic%C3%A9phore_Ni%C3%A9pce

Slika 5: Jacques Daguerreom

Izvor: <https://proleksis.lzmk.hr/16688/>

Nakon tog neuspjeha 1835. godine nastaje dagerotipija. Taj način fotografije otkrio je Jacques Daguerre tako što je saznao kako dobiti permanentni pozitiv. Kada je dagerotipija proizvedena, odmah je zakupila Francuska vlada i odlučila svima ponuditi mogućnost pravljenja tih fotografija.

Slika 6: Dagerotipija

Izvor: <https://sh.wikipedia.org/wiki/Dagerotipija>

U isto to vrijeme u Engleskoj je nastala kalotipija, nju je otkrio William Henry Fox Talbot, ali je svoje otkriće odlučio držati u tajnosti. Razlika kalotipije od dagerotipije je ta što se kalotipijom mogao proizvesti negativ iz kojega je kasnije moglo izaći neograničen broj pozitiva. Talbot je svoje otkriće ubrzo patentirao i time limitirao proizvodnju takve vrste fotografije.

Slika 7: Kalotipija

Izvor: <https://m.facebook.com/Estetika86/photos/kalotipija-ili-lepi-otisak-je-slika-koja-je-prva-omogucila-umnozavanje-snimaka-p/607716996050789/>

Slika 8: William Henry Fox Talbot

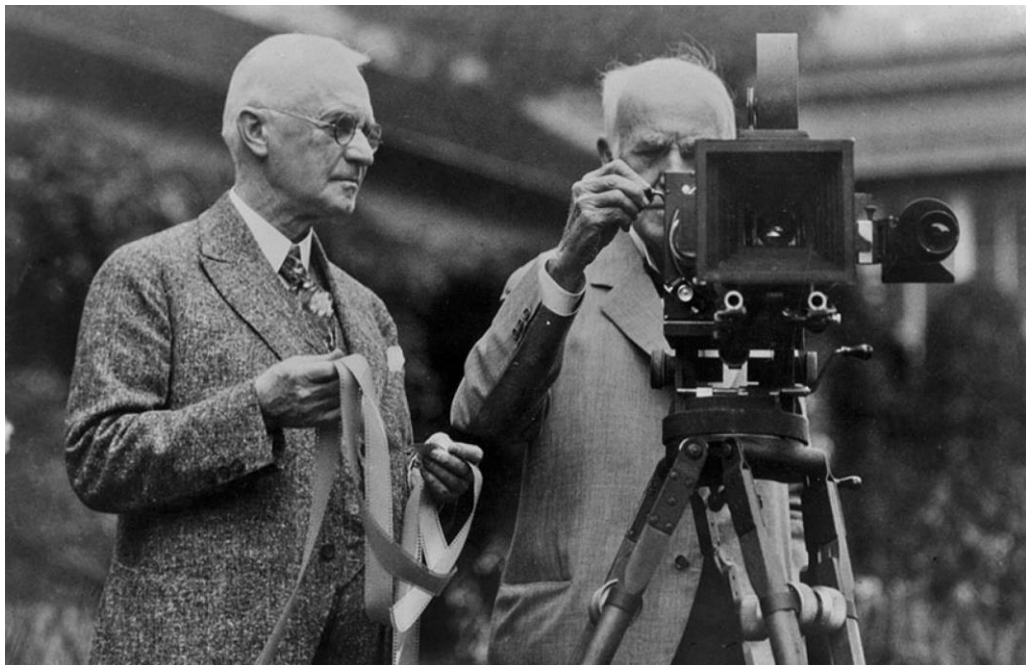
Izvor: https://en.wikipedia.org/wiki/Henry_Fox_Talbot

Sljedećih par desetljeća fotografi su općenito fotografiju jako unaprijedili, ali najveći slijedeći korak je uradio George Eastman koji je izumitelj fotografskog filma odnosno vrlo tanku traku koja je prozirna i fotosjetljiva. Prva kamera koju je napravio u Kodaku imala je ugrađen film, a kad bi se film potrošio, cijela bi se kamera vraćala u Kodak, koji bi razvijao film, radio pozitivne i vraćao kameru vlasniku zajedno s fotografijama i novim rola filma. Kasnije su varijante fotoaparata omogućile vlasnicima da sami mijenjaju film i razvijaju fotografije.

Slika 9: George Eastman

Izvor: <https://iphf.org/inductees/george-eastman/>

Slika 10: George Eastman i Thomas Edison demonstriraju kameru na Kodacolor zabavi 1928. godine.

Izvor: <https://www.eastman.org/about-george-eastman>

1925. godine na tržište je lansirana kamera 35 mm Leica, ta kamera imala je širinu filma od 35 mm, puno manju od svih dosadašnjih kamera (velikog formata). Fotografije snimljene Leicom su (u većini slučajeva) omjera stranica 2:3, što je postalo norma. Sljedeći veliki tehnički korak je fotografija u boji. Nije to bilo revolucionarno otkriće, samo po sebi, budući da je u 19. stoljeću bilo nekoliko više ili manje uspješnih pokusa boja. Godine 1935. Kodachrome, prvi moderni film u boji, krenuo je u masovnu proizvodnju. [14]

Slika 11: Fotoaparar Leica

Izvor: <https://hr.wikipedia.org/wiki/Leica>

Slika 12: Prva fotografija u boji

Izvor: <https://www.blic.rs/kultura/vesti/ovo-je-prva-srpska-fotografija-u-boji/e9rxjmj>

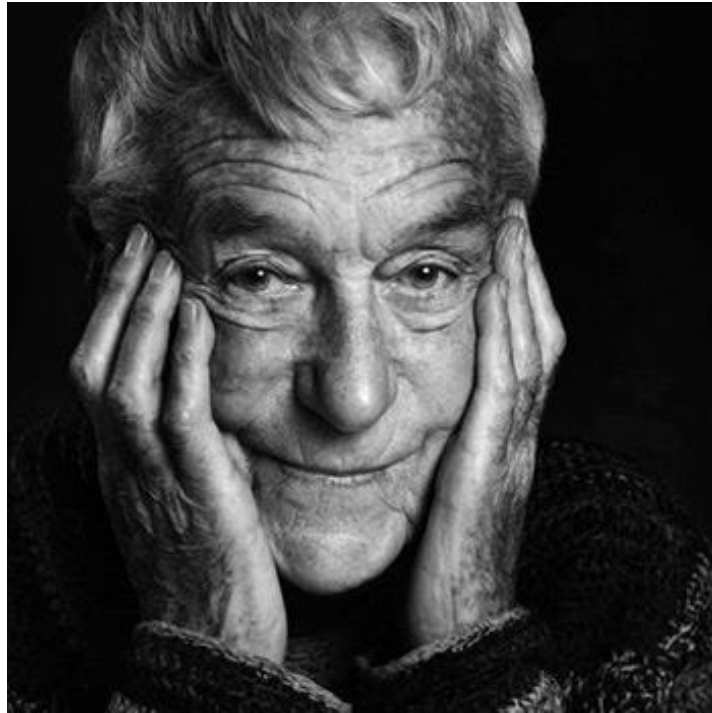
2.2 Moderna fotografija

Poslije rata muzeji i umjetničke škole otvaraju svoja vrata fotografiji, trend koji traje i danas. Fotografi su se počeli oslobađati opresivnih okova izravnog estetskog i dokumentarnog izraza. Kao što je Frank Robert pokazao u svom dugom i utjecajnom foto-eseju "Amerikanci" (1959.), novi dokumentaristi počeli su ispitivati takozvane društvene krajolike, često u svojim slikama. Slike odražavaju tjeskobu i otuđenost urbanog života. Ova introspekcija je prirodno dovela do sve osobnije prirode dokumentarne fotografije, kao što je rad JH Lartiguea i Diane Arbus. [8]

Slika 13: Diana Arbus

Izvor: <https://www.fashion.hr/kolumne/tina-loncar/diane-arbus-fotografkinja-s-rubova-drustva-83903.aspx>

Slika 14: Jacques Henri Lartigue

Izvor: <https://artpil.com/jacques-henri-lartigue/>

Mladi fotografi imaju malo ili nimalo ograničenja u pogledu ručnog rada, kolaža, višestrukih slika i drugih oblika koji su mrski onima koji prakticiraju Naomi estetiku. Od 1960-ih godina fotografija postaje sve dominantniji medij u vizualnim umjetnostima. Mnogi slikari i grafičari, uključujući Andyja Warhola, Roberta Rauschenberga i Davida Hockneya, kombinirali su fotografiju s drugim sredstvima izražavanja, uključujući korištenje računalnih slika u velikim i malim djelima miješanih medija. Suvremeni fotografi koji koriste tradicionalnije metode za istraživanje nekonvencionalnih tema uključuju Cindy Sherman i Richarda Princea. [10]

Slika 15: Andy Warhol

Izvor: <https://artwizard.eu/how-andy-warhol-became-pop-icon-ar-98>

Slika 16: Roberta Rauschenberg

Izvor: [https://en.wikipedia.org/wiki/Robert_Rauschenberg#/media/File:Robert_Rauschenberg_\(1968\).jpg](https://en.wikipedia.org/wiki/Robert_Rauschenberg#/media/File:Robert_Rauschenberg_(1968).jpg)

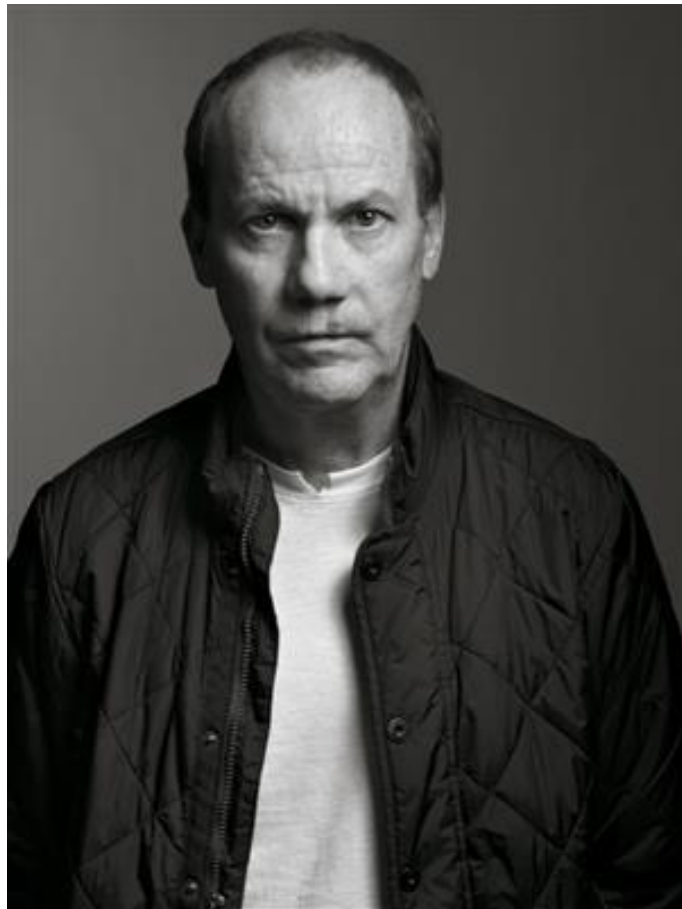
Slika 17: Davida Hockneya

Izvor: <https://www.esquire.com/uk/culture/a10072/david-hockney-what-ive-learned/>

Slika 18: Cindy Sherman

Izvor: <https://risepei.news/cindy-sherman-at-hauser-wirth-east-69th-street/>

Slika 19: Richarda Princea

Izvor: <https://www.wikiart.org/en/richard-prince>

Prvi pokušaj pružanja potpuno integriranog sustava kamera bio je 1990-ih. Za fotografe amatere, Advanced Photography System (APS) razvila je međunarodna alijansa proizvođača fotoaparata i filmova. Kamen temeljac novog sustava je magnetski premaz koji omogućuje komunikaciju kamere, filma i opreme za završnu obradu. Kamera se sama učitava, može se prebacivati između tri različita formata (klasični ili 4 x 6 inča; HD ili 4 x 7 inča; panoramski ili 4 do 11,5 inča) i potpuno je automatska (autofokus, Auto Exposure - Direct). Film je nove, manje veličine (24 mm) s poboljšanom bazom od poliesterske plastike i dvije magnetske trake koje bilježe parametre ekspozicije i kadriranja za svaku sliku i omogućuju korisniku dodavanje kratke bilješke. Fotofinišer može očitati magnetske podatke na filmu i prilagoditi razvijanje svakog negativa kako bi kompenzirao uvjete. Nakon što se obrade, negativi koji su i dalje u kaseti se vraćaju zajedno sa indeksnim listovima koji imaju kontaktni otisak veličine minijatura iz kojih se ponovno mogu odabrati uvećanje i ispis i fotografijama. [12]

Slika 20: APS film

Izvor: <https://thedarkroom.com/film-formats/aps-film/>

Slika 21: APS kamera

Izvor: <https://www.ultrafineonline.com/apsfilmcameras.html>

2.3 Fotografija danas

Fotografija danas je dostupna moglo bi se reći apsolutno svima, a tome najviše možemo zahvaliti socijalnim mrežama. Većina ljudi koristi socijalne mreže da se povežu sa drugim ljudima oko svijeta, a to rade tako što međusobno dijele fotografije. Fotografije koje dijele mogu biti portreti, fotografije hrane, pogleda kroz prozor, nekih drugih ljudi ili jednostavno njihovog okruženja. Upravo s tim možemo vidjeti da se veliki broj ljudi kroz fotografiju izražava i da im fotografija služi kao još jedan od medija pomoću kojega svoje emocije prenose drugim ljudima. Negativna strana fotografije je što ona ne mora uvijek biti istinita i točno onakva kako nama izgleda. Zbog velikog broja ljudi kojima su se životi počeli vrtjeti oko socijalnih mreža kao što je instagram tako je i porastao broj ljudi koji fotografije i fotošopira da bi oni ili sam njihov život izgledao onako kako većina ljudi smatra idealnim. Osim negativnih aspekata koji su potaknuti socijalnim mrežama i previše nereálnih fotografija isto tako se razvila i mnogo veća kreativnost kod ljudi i želja da njihove fotografije budu što unikatnije i zanimljivije u što više aspekata. [7]

Slika 22: Fotoaparat današnjice marke Nikon

Izvor: <https://www.digitalcameraworld.com/buying-guides/the-best-cameras-for-professionals>

3. PRAKTIČNI DIO

3.1 Fotografija kao medij izražavanja

U novom dobu fotografija se koristi kao jedan od glavnih medija izražavanja, glavni razlog tomu je što je lako dostupna i nije potrebno veliko znanje za koristiti se fotografijom. Upravo iz tog razloga mnogo veći broj ljudi uspijeva prenijeti neke emocije kroz fotografiju i pokazati svoje umjetničko izražavanje, jer kod korištenja nekih drugih medija, kao što je glazba ili slikarstvo uz volju i želju za izražavanjem potreban je i talent, te godine učenja tehnika.

Fotografija je laka za korištenje, može ju se koristiti kao medij pomoću kojega se sačuvaju uspomene, a može služiti i izražavanju neke emocije i zabilježavanju određenog trenutka koji za neku osobu može biti bitan. Jako lijepa stvar kod fotografije je što zabilježava momentalne ljudske osjećaje, rijetkost je da se na spontanoj fotografiji prikaže emocija koju osoba ne osjeća.

Pričajući o fotografiji i izražavanju skroz fotografiju osim osobe iza kamere ili fotoaparata, odnosno fotografa bitno je i ono što se fotografira. Ovisno o objektu ispred objektivu ovisi i vrsta fotografije, kao što je fotografiramo li obzor, osobu, mrtvu prirodu, arhitekturu ili slično.

Kod pokazivanje emocija kroz fotografiju najbolje se može izraziti ako fotografiramo osobu i kroz tu osobu pokazujemo osjećaje. U tim aspektima ne mora se držati samo osobe, cijeli ambijent se može dovesti i urediti u jednu emociju koju želimo prikazati. Kod uređivanja ambijenta oko osobe, ali i uređivanja samog modela može se vrlo puno stvari napraviti da se vidi kreativno izražavanje. Model se može pretvoriti u platno, a fotograf je u tom slučaju slikar koji ima mogućnost modela šminkati, raditi mu frizure, obuci ga u određenu odjeću i taj osjećaj koji pokušava zamrznuti u vremenu uz pomoć fotografije iznijeti i van modela. Kreativno izražavanje u tom slučaju nema granice, ne postoji pretjerano izražena emocija, ne postoji mogućnost previše vidljive poante neke fotografije. [9] [11]

Ovaj projekt bavio se upravo temom izražavanja kroz fotografiju držeći modela kao glavni način izražavanja. Model je mlada djevojka koja je zajedno sa fotografom kroz jedan kreativan pristup držeći sebe kao platno uspjela zajedno sa fotografom pokazati više emocija kroz par fotografija. U njen izgled uključena je i frizura koja je napravljena precizno i jedino je na modelu uredno i predstavlja neki mir i staloženost.

Na modelu u većini fotografija nema odjeće da se osjeti izgubljenost modela i transparentnost osjećaja. Model nema ništa za sakriti, sve emocije su na vidjelo i svi osjećaji su izraženi kroz cjelokupnu atmosferu. Kaotična šminka na licu prikazuje zbrku i kaos emocija koje model drži u sebi na nakon duge šutnje napokon ih pusti na vidjelo što fotograf uspijeva zabilježiti pomoću fotografije. Na fotografijama se na prvi pogled odmah vidi tuga, ljutnja i usamljenost koji su posljedica dugotrajne šutnje o problemima koji su zarobljeni unutar modela. Analizirajući fotografije dublje može se ispričati priča i vidjeti trenutak oslobađanja svih emocija iz modela.

Slika 23: Prva fotografija modela

Izvor: prikaz autora

Početak fotografiranja je smiren, model je više ukočen i ne pokazuju se emocije van, kao da nešto sakriva, to se vidi i po tome da model ima par brojeva veću jaknu preko sebe kao oklop od ostatka svijeta i crvena linija od ispod nosa po sredini tijeka kao prikaz šutnje i svih izgovorenih emocija koje samo osoba zna i nitko drugi. Ostatak modela je uredan, vrlo staložen i smiren, još se ne primjećuje neki nemir niti izljev emocija, fotografija djeluje mirno i jednostavno, iz nje se u ovim trenucima može samo iščitati da osoba koja je pred fotoaparatom ima neki svoj život, da je osoba ženskog roda i da ne dopušta ljudima da joj se približe i dodirnu njen osobni život sto uključuje probleme.

Slika 24: Druga fotografija modela

Izvor: prikaz autora

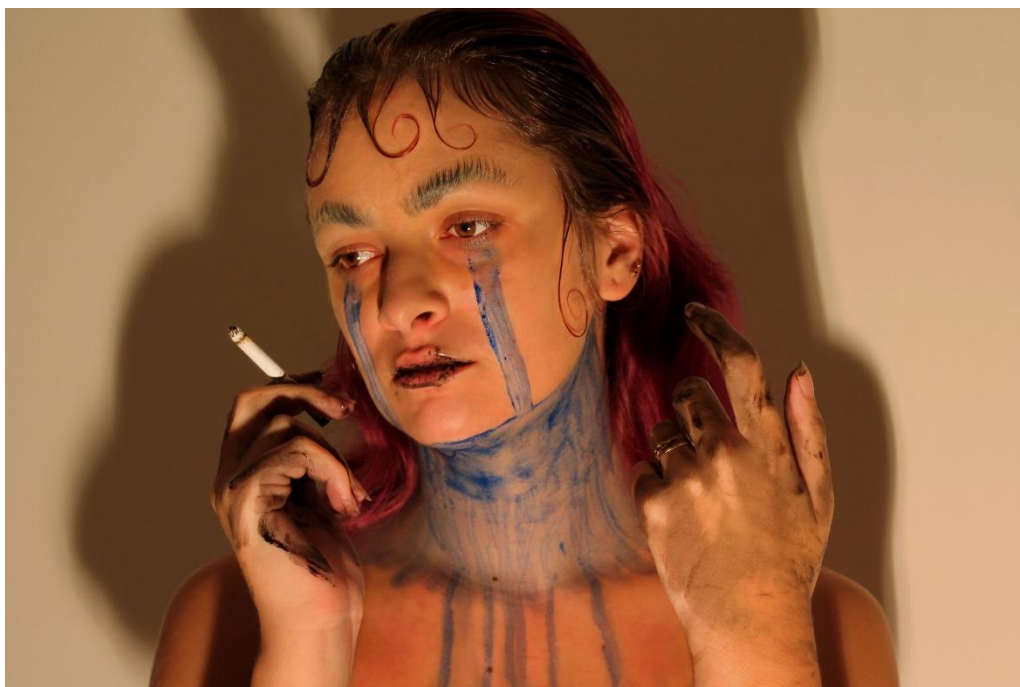
Sljedeća fotografija je otvorenija, na lagani način u nama budi zapitkivanje i interes. Nestala je crvena linija, a pojavila se šminka u obliku suza od ispod svakog oka kao dvije linije ispod očiju, a kada su te linije došle do vrata, obojile su cijeli vrat modela kao prikaz gušenja od emocija. Osim promjene u šminci, sa modela je nestala velika jakna, te modela prvi put susrećemo kao ogoljenog i spremnog pokazati pravu sebe pred svima. Također iz pozicije tijela zaključujemo da osoba na fotografiji još uvijek nije skroz direktna sa promatračem, lagana rotacija tijela prikazuje jedno sakrivanje od ostatka i brige koja je potaknuta strahom što bi promatrač mogao o njoj misliti i koje zaključke donijeti ako se otvori kompletno. Model u ovom trenutku još nema neki izraz lica koji bih nas natjerao da mislimo da je osoba loše.

Slika25: Treća fotografija modela

Izvor: prikaz autora

Nastavljajući fotografirati, odnosno momentalno promatrati nastale fotografije vidimo male promjene raspoloženja kod modela. Na trećoj fotografiji model stoji razno pred kamerom, tijelo je direktno okrenuto prema promatraču, te model radi direktan kontakt očima. Vidi se frustracija u očima modela. Frizura i obrve modela dodatno daju naznaku ljutnje i skrivenih emocija, polako ali sigurno iz modela koji je na početku bio nedostupan i tajanstven se vidi lagani izljev emocija. Ovo je također posljednja fotografija na kojoj nismo sigurni kako se model osjeća i koje emocije ga opterećuju.

Slika 26: Četvrta fotografija modela

Izvor: prikaz autora

Proučavajući sljedeću fotografiju prvo što primijetimo je da model ima 'prazni pogled' u daljinu i da je u pitanju neki izljev emocija i razmišljanje unutar modela što model vodi sam sa sobom. Model u ruci ima cigaretu koja položajem ruke vrlo mirno i opuštено stoji uz modela. Na usnama modela na ovoj fotografiji primjećujemo crnu boju. Da li je ta crna boja indikator loših navika kao što je upravo ta cigareta u ruci modela ili je ipak u pitanju izlaženje negativnih emocija iz osobe ostavljeno je na promatraču da odluči sam.

Slika 27: Peta fotografija modela

Izvor: prikaz autora

Peta fotografija već nije obični portret osobe, gdje je model samo ispred fotoaparata i gdje nismo sigurni što se događa u njegovoj glavi. Na ovoj fotografiji već se jasno vidi da osoba odnosno model nije dobro, te da se bori sa unutarnjim demonima. Apsurdni prikaz gašenja cigarete od jezik pomaže nam prikazati koliko osoba ima bolova da je takva vrsta boli više ne dira. Pogled prema gore i pozicija fotoaparata pravi osobu da izgleda još gore psihički, te također pokazuje koliko se osoba osjeća nisko i ispod ostalih.

Slika 28: Šesta fotografija modela
Izvor: prikaz autora

Ova fotografija prikazuje najbitniji trenutak onoga što se svo ovo vrijeme iščekuje, a to je upravo ispuštanje svih emocija iz sebe kao bomba kada pukne. U ovim trenucima osobu ne brine kako će drugi ljudi reagirati na njene emocije, hoće li netko biti povrijeđen ili će pak nekome zasmetati njena reakcija. Model se u ovom trenutku osjeća kao da iz sebe ispušta godine boli i patnje, sve što se kroz svo ovo vrijeme nakupljalo sada izlazi iz osobe na sve strane. Fotograf u ovom momentu uspijeva zabilježiti osjećaj ljutnje i mržnje, model sebe zalijeva vodom u nadi da će se smiriti, ali ni to ne uspijeva ohladiti svu nakupljenu bol unutar osobe. Fotografija sama po sebi u promatraču budi nemir i nelagodu, kada bi se fotografiju vidjelo i bez svih prethodnih fotografija znali bi da je u pitanju dugotrajna bol i ljutnja koji su se sakrivali.

Slika 29. Sedma fotografija modela

Izvor: prikaz autora

Posljednja fotografija je staložena, osoba je izbacila iz sebe svu negativnu energiju, sve emocije i sada osjeća mir. To nije običan mir već mir u kaosu koji je nastao prije toga, ali se osoba osjeća mnogo lakše. Sve emocije su izišle, sve ono što je osoba svo ovo vrijeme skupljala u sebi je sada izišlo van i osoba može odmoriti. Lice modela je slično onome na prvoj fotografiji ali ovog puta u očima i u opuštenosti lica se vidi da je ipak sada sve oke.

Kroz ove fotografije i kroz proces pravljenja ovih fotografija jasno se može zaključiti da se emocije osobe mogu prikazati kroz fotografiju. Vidimo da se pomoću fotografija može ispričati priča i da se osim fotografa koji pravi fotografije, također kroz fotografiju izražava i model kojega se fotografira. Model i fotograf su u ovom slučaju ispričala jednu vrlo dirljivu i čestu priču što se događa kada previše emocije držimo u sebi i onda nas jedna stvar potakne da ih izbacimo. U momentu kada se emocije izbace to nije razuman lagani način pražnjenja emocija već izgleda kao pucanje osobe koja više ne zna kada je kraj i kada treba stati nego iz sebe sve negativno izbacuje dok skroz ne izađe vani. Kada du emocije izašle, kada je ostao kaos i nered tada je osoba bila smirena i počela disati.

4. ZAKLJUČAK

Fotografija nije samo prikazivanje lijepih stvar koje vidimo oko nas, već i onih realnih teških situacija u životu. Ljepota fotografije kao medija izražavanja je upravo to što može bez laganja prikazati realnu situaciju i kakav je život zapravo. Izražavanje kroz fotografiju može imati bilo tko, čak i ako nikada nije držao fotoaparat u ruci, bitno je htjeti prikazati neke emocije kroz fotografiju i u pravim trenutku fotografirati događaj, mjesto, osobu, situaciju i slično.

U današnjem svijetu svima koristimo mobilne uređaje i s tim nam je fotografija postala veliki dio svakodnevnog života i zabilježavanja bitnih situacija, više se ne koriste fotografije u materijalnom smislu već se sve dijeli preko socijalnih mreža i poruka. Postali smo svi međusobno jako povezani a između toga dijelimo međusobno fotografije kojima opisujemo naš dan, sreću, tugu, općenito emocije koje osjećamo. Upravo sve što je momentalno nabrojano naziva se izražavanjem kroz fotografiju s tim možemo zaključiti da se kroz fotografiju slučajno ili namjerno izražavamo svi i postala je glavni medij izražavanja 21. stoljeća.

5. LITERATURA

- [1] fotografija. Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, (2021). dostupno na: <http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx>? Datum pristupa: 01.07.2022.
- [2] Fotografija – Wikipedija, dostupno na: <https://hr.wikipedia.org/wiki/Fotografija> Datum pristupa: 01.07.2022.
- [3] Deković T. Povijest fotografije, dostupno na: <https://tomislavdekovic.iz.hr/povijest-fotografije/> Datum pristupa: 18.08.2022.
- [4] Kratka povijest fotografije i kamere, dostupno na: <https://hr.crafts-fair.net/8227898-a-brief-history-of-photography-and-the-camera> Datum pristupa: 18.08.2022.
- [5] fotografija. Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, (2021). dostupno na: <https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=20254> Datum pristupa: 19.08.2022
- [6] Sontag S. (1995). O fotografiji, Naklada EOS
- [7] Lapiš S. (2014). Utjecaj boje u komunikaciji i percepciji vizualnog identiteta, Filozofski fakultet u Osijeku, Preddiplomski studij Informatologije, Osijek
- [8] Fizi M. (1966). Fotografija, Epoha, Zagreb
- [9] Žerjav D. (2011). Promišljati fotografski, Fotoklub Čakovec, Čakovec
- [10] Hlevnjak B., Pavić S. (2015). Subjektivna fotografija, Hrvatski fotosavez, Zagreb
- [11] Dabac T. (1980). Fotograf / Photographer, Grafički zavod Hrvatske, Zagreb
- [12] Gursky Z. (1998). Svjetloslikarstvo: Knjiga o fotografiranju, Matica hrvatska, Karlovac
- [13] Kalkan T. Široko polje fotografije, dostupno na: <https://croatian-photography.com/dialogue/siroko-polje-fotografije/> Datum pristupa: 19.08.2022.
- [14] Hlevnjak B. (1995). Moderna fotografija Ljudevita Griesbacha (1914-1943), Samostalni istraživač, Zagreb, str 159-168

6. POPIS SLIKA

Slika 1. Prva fotografija napravljena fotoaparatom (Camera Obscura)	2
Slika 2. Nastajanje slike kod Camere Obscure	3
Slika 3. Camera Obscura	3
Slika 4. Nicéphore Niepce	4
Slika 5. Jacques Daguerreom	4
Slika 6. Dagerotipija	5
Slika 7. Kalotipija	5
Slika 8. William Henry Fox Talbot	6
Slika 9. George Eastman	7
Slika 10. George Eastman i Thomas Edison demonstriraju kameru na Kodacolor zabavi 1928. godine	7
Slika 11. Fotoaparat Leica	8
Slika 12. Prva fotografija u boji	9
Slika 13. Diana Arbus	10
Slika 14. Jacques Henri Latrigue	11
Slika 15. Andy Warhol	11
Slika 16. Roberta Rauschenberg	12
Slika 17. Davida Hockneya	12
Slika 18. Cindy Sherman	13
Slika 19. Richarda Princea	13
Slika 20. APS film	14
Slika 21. APS kamera	14
Slika 22. Fotoaparat današnjice marke Nikon	15
Slika 23. Prva fotografija modela	17
Slika 24. Druga fotografija modela	18
Slika 25. Treća fotografija modela	19
Slika 26. Četvrta fotografija modela	20
Slika 27. Peta fotografija modela	21
Slika 28. Šesta fotografija modela	22
Slika 29. Sedma fotografija modela	23